

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.

Ефективна економіка. 2026. № 3.

ISSN 2307-2105

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.3.167>

УДК 339.37:330.341.2

A. B. Стіскун,

аспірант, Львівський торговельно-економічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-3491-8171>

ТРАНСФОРМАЦІЯ ІНСТИТУЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА РОЗВИТКУ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ В УМОВАХ СТРУКТУРНИХ ЗМІН ЕКОНОМІКИ

A. Stiskun,

Postgraduate student, Lviv University of Trade and Economics

TRANSFORMATION OF THE INSTITUTIONAL ENVIRONMENT FOR RETAIL DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF STRUCTURAL CHANGES IN THE ECONOMY

У статті досліджено трансформацію інституційного середовища розвитку роздрібної торгівлі в умовах структурних змін економіки. Проведено аналіз сучасних наукових досліджень і публікацій, що підтверджує ключову роль інституційних реформ у забезпеченні стабільного розвитку галузі, підвищенні ефективності управління торговельними процесами та інтеграції інноваційних і цифрових інструментів. До пріоритетних напрямів

трансформації інституційного середовища розвитку роздрібної торгівлі віднесено такі, як (1) удосконалення інституційної координації у сфері споживчого ринку та галузевої інфраструктури, (2) покращення якості та результативності державного регулювання галузі, (3) активізація торговельного підприємництва та його адаптація до ринкових зрушень, (4) поглиблення цифрової трансформації та технологічного оновлення галузевого середовища, (5) інституційна адаптація галузі до глобалізації та інтеграції у світові ланцюги вартості. Запропоновано інструменти реалізації зазначених напрямів, серед яких гармонізація нормативно-правового забезпечення діяльності суб'єктів торгівлі, посилення міжвідомчої та міжрівневої координації, спрощення регуляторних процедур, впровадження селективних схем підтримки національних виробників і торговельних мереж, стимулювання інноваційно-технологічної діяльності підприємств, розвиток мультиканальних моделей продажу та ін. Очікуваними результатами їх реалізації є підвищення передбачуваності регуляторного середовища, зменшення трансакційних витрат бізнесу, оновлення інфраструктури споживчого ринку, зміцнення безпеки внутрішнього ринку, зростання конкурентоспроможності національного рітейлу, підвищення економічної стійкості та гнучкості бізнесу, розширення асортиментної диверсифікації та ін.

The article examines the transformation of the institutional environment for the development of retail trade in the context of structural changes in the economy. An analysis of modern scientific research and publications is conducted, confirming the key role of institutional reforms in ensuring the stable development of the industry, increasing the efficiency of business process management and integrating innovative and digital tools. The priority areas for the transformation of the institutional environment for the development of retail trade include (1) improving institutional coordination in the consumer market and local trade infrastructure, (2) improving the quality and effectiveness of state regulation of the industry, (3) activating trade entrepreneurship and its

adaptation to market shifts, (4) deepening digital transformation and technological renewal of the industry environment, (5) institutional adaptation of the industry to globalization and integration into global value chains. Tools for implementing the above-mentioned areas are proposed, including harmonization of regulatory and legal support for the activities of trade entities, strengthening interdepartmental and interlevel coordination, simplifying regulatory procedures, introducing selective support schemes for national manufacturers and retail chains, stimulating innovative and technological activities of enterprises, developing multi-channel sales models, automating business processes, and integrating into international supply chains. The expected results of their implementation are increasing the predictability of the regulatory environment, reducing transaction costs, updating the infrastructure of the consumer market, strengthening the security of the domestic market, increasing the competitiveness of national retail, increasing the economic stability and flexibility of the trade business, expanding assortment diversification, improving the quality of service, strengthening competitive positions in the digital economy, expanding access to external markets, and increasing the investment attractiveness of the sector.

Ключові слова: *роздрібна торгівля, інституційне середовище, структурні зміни, внутрішній ринок, державне регулювання, торговельне підприємництво, торговельні процеси.*

Keywords: *retail trade, institutional environment, structural changes, internal market, state regulation, trade entrepreneurship, trade processes.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Роздрібна торгівля є однією із ключових галузей економіки, що забезпечує задоволення потреб населення, формування внутрішнього попиту та стабільність національного ринку. Водночас непередбачуваність структурних змін економіки, висока динамічність і недостатнє контролюваність

глобалізаційних процесів, масштабна неврегульована цифровізація та інші зрушення ускладнюють розвиток галузі. У таких умовах традиційні підходи до регулювання та розвитку роздрібної торгівлі виявляються недостатньо ефективними, що призводить до підвищених трансакційних витрат, втрати конкурентних позицій та обмеження потенціалу інноваційного розвитку вітчизняного ритейлу.

Проблема полягає у необхідності системної трансформації інституційного середовища розвитку роздрібної торгівлі, яке повинно поєднувати низку інструментів впливу для забезпечення стабільності та адаптивності підприємств галузі. Відповідно важливим аспектом є визначення ключових напрямів інституційних змін та конкретних засобів і заходів їх реалізації.

Дослідження процесів трансформації інституційного середовища роздрібної торгівлі є актуальним в контексті оновлення теоретичних концепцій взаємозв'язку економічних структур, інституційного інструментарію та бізнес-процесів. Отримані результати мають безпосереднє значення для регуляторних органів, менеджменту торговельних підприємств та інвесторів, оскільки дозволяють сформувати ефективну стратегію розвитку галузі, зменшити ризики і загрози та підвищити стабільність і стійкість до структурних змін в національній економіці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Результати наукових досліджень свідчать, що трансформація інституційного середовища є ключовим чинником стабільного розвитку роздрібної торгівлі, особливо в умовах структурних змін економіки. Завдяки інституційним реформам змінюються підходи до стратегічного планування розвитку внутрішнього ринку, державного регулювання торговельної діяльності та інтеграції інноваційних і цифрових інструментів у діяльність торговельних підприємств. Так, В. Стадник та ін. підкреслюють значення методології інституційного підходу для формування інноваційно орієнтованих соціально-економічних систем, що створюють основу для модернізації внутрішнього ринку [1, с. 35–53]. Натомість О. Соколова звертає увагу на

важливість аналізу інституційного забезпечення структурної трансформації економіки для підвищення ефективності управління галузевими бізнес-процесами [2, с. 45–49].

На рівні концептуальних підходів І. Мельник досліджує систему інституційного забезпечення соціально-економічної модернізації роздрібної торгівлі та підкреслює роль координації державних і ринкових інструментів у розвитку галузі [3, с. 5–12]. У продовження цієї проблематики Л. Райчева зосереджується на концептуальних положеннях структурної модернізації економічних систем, які визначають напрями адаптації роздрібної торгівлі до сучасних викликів та змін у макроекономічному середовищі [4, с. 16–23].

У межах стратегічного інституційного регулювання внутрішнього ринку Т. Васильців та Р. Лупак виділяють тактичні орієнтири політики імпортозаміщення як важливий інструмент посилення конкурентних позицій вітчизняних виробників та торговельних компаній [5, с. 16–32; 6, с. 20–29]. У доповнення до цього, Л. Мельнічук та ін. досліджують стратегічні напрями державного регулювання торговельної діяльності та акцентують на значущості стабільного інституційного середовища для забезпечення ефективного та стійкого функціонування галузі [7, с. 46–50].

Щодо розвитку підприємництва у сфері роздрібної торгівлі, Р. Лупак підкреслює, що імпортонасичення внутрішнього ринку вимагає комплексних рішень, спрямованих на стимулювання інновацій та підтримку малих і середніх підприємств [8, с. 136–142]. У цьому контексті О. Іляш та ін. аналізують структурні складові інвестиційного та інноваційного забезпечення економічної безпеки, які безпосередньо впливають на темпи розвитку роздрібної торгівлі [9, с. 17–37]. Додатково В. Борщевський виділяє вагомість детінізації роздрібної торгівлі і пропонує переглянути інституційний інструментарій подолання таких ризиків і загроз [10, с. 178–185].

Відомо, що цифровізація та адаптація до нових технологій стають додатковим напрямом розвитку інституційного середовища. Так, А. Жук та

І. Усольцев оцінюють вплив інтеграції мультиканальних продажів на ефективність і конкурентоспроможність українського ритейлу та підкреслюють ключову роль цифрових інструментів у трансформації торговельних процесів [11, с. 16–22]. Натомість автори праці [12] досліджують трансформацію ринку мережевого ритейлу України в умовах глобальних криз та війни і виділяють необхідність підвищення адаптивності інституційних моделей. Також важливим є питання інноваційно-технологічної модернізації всіх товарно-грошових операцій у роздрібній торгівлі, що розглядається у праці [13]. Крім того, Л. Кирильєва та ін. [14, с. 127–138] і Т. Князева та ін. [15, с. 268–276] підкреслюють значимість дослідження організаційних аспектів формування інформаційно-аналітичного сервісу управління підприємствами торгівлі в умовах цифровізації та вплив транснаціоналізації на глобальний споживчий ринок, що створює нові виклики й можливості для українського ритейлу в контексті інтеграції до світових ланцюгів вартості.

Попри наявність значного наукового та практичного доробку щодо формування інституційного середовища розвитку роздрібною торгівлі, залишається низка невирішених завдань, пов'язаних із подальшою оптимізацією механізмів регулювання, адаптацією до структурних змін економіки та інтеграцією інноваційних і цифрових інструментів управління. Саме ці аспекти покладені в основу дослідження та визначають напрями і засоби вдосконалення інституційного середовища роздрібною торгівлі.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є обґрунтування стратегічних аспектів трансформації інституційного середовища розвитку роздрібною торгівлі в умовах структурних змін економіки та визначення ключових напрямів його вдосконалення для підвищення ефективності та стійкості функціонування підприємств галузі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для комплексного відображення процесів трансформації інституційного середовища розвитку роздрібною торгівлі в умовах структурних змін економіки доцільно

систематизувати ключові напрями змін, відповідні інструменти та очікувані результати їх реалізації. Такий підхід дає змогу сформувати цілісне бачення взаємозв'язку між регуляторними, організаційними, інноваційно-технологічними та іншими перетвореннями, що визначають сучасну динаміку споживчого ринку.

З огляду на високу динамічність структурних зрушень національної економіки та необхідність гнучкої адаптації галузевого комплексу, регуляторним органам доречно здійснювати інституційну трансформацію роздрібної торгівлі за такими напрямками: (1) удосконалення інституційної координації у сфері споживчого ринку та галузевої інфраструктури; (2) покращення якості та результативності державного регулювання у сфері роздрібної торгівлі; (3) активізація торговельного підприємництва та його адаптація до ринкових зрушень; (4) поглиблення цифрової трансформації та технологічного оновлення роздрібної торгівлі; (5) інституційна адаптація роздрібної торгівлі до глобалізації та інтеграції у світові ланцюги вартості. Кожен із цих напрямів передбачає застосування відповідних інституційно-організаційних та системно-структурних інструментів, реалізація яких спрямована на формування збалансованого регуляторного середовища, підвищення адаптивності торговельного бізнесу до структурних зрушень економіки та забезпечення його довгострокової конкурентоспроможності.

Особливість запропонованого підходу полягає у врахуванні специфіки роздрібної торгівлі, зокрема її високої залежності від споживчого попиту, швидкої оборотності товарних запасів, значної ролі ринкової інфраструктури, цифровізації каналів збуту та інтеграції у глобальні ланцюги постачання. Вважаємо, що в умовах структурних зрушень економіки трансформація інституційного середовища має відбуватися системно, із поєднанням регуляторних, ринкових, технологічних та інших інструментів впливу. Відтак, систематизацію відповідних напрямів, інструментів та очікуваних результатів трансформації інституційного середовища розвитку роздрібної торгівлі подано на рис. 1.

Напрями трансформації	Інструменти (засоби, заходи)	Очікувані результати
Удосконалення інституційної координації у сфері споживчого ринку та галузевої інфраструктури	- гармонізація нормативно-правового забезпечення діяльності суб'єктів торгівлі; - посилення міжвідомчої та міжрівневої координації у сфері розвитку споживчого ринку; - спрощення регуляторних і дозвільних процедур для торговельних підприємств	- підвищення передбачуваності регуляторного середовища; - зменшення трансакційних витрат торговельних підприємств; - оновлення інфраструктури споживчого ринку
Покращення якості та результативності державного регулювання у сфері роздрібної торгівлі	- впровадження селективних схем підтримки національних виробників і торговельних мереж; - реалізація програм імпортозаміщення та розвитку локальних постачальників; - масштабування антимонопольного регулювання	- зміцнення безпеки внутрішнього споживчого ринку; - зростання конкурентоспроможності національного ритейлу; - збалансування структури товарообороту
Активізація торговельного підприємництва та його адаптація до ринкових зрушень	- стимулювання інноваційно-технологічної діяльності торговельних підприємств; - підтримка малого та середнього бізнесу в сфері роздрібної торгівлі; - розширення доступу до інвестиційних і фінансово-кредитних ресурсів	- підвищення економічної стійкості та гнучкості торговельного бізнесу; - розширення асортиментної та форматної диверсифікації роздрібної торгівлі; - зростання зайнятості у сфері роздрібної торгівлі
Поглиблення цифрової трансформації та технологічного оновлення роздрібної торгівлі	- розвиток мультиканальних та омніканальних моделей продажу; - впровадження цифрових платформ, CRM- та ERP-систем; - автоматизація логістичних і платіжних процесів	- підвищення якості торговельного обслуговування; - оновлення системи управління бізнес-процесами; - посилення конкурентних позицій торговельного бізнесу у цифровій економіці
Інституційна адаптація роздрібної торгівлі до глобалізації та інтеграції у світові ланцюги вартості	- стимулювання участі торговельних підприємств у міжнародних ланцюгах постачання; - гармонізація стандартів торгівлі з міжнародними нормами; - розвиток експортно-імпоротної ринкової інфраструктури	- розширення доступу торговельного бізнесу до зовнішніх ринків; - підвищення інвестиційної привабливості сектору; - формування нових можливостей для масштабування торговельного підприємництва

Рис. 1. Напрями, інструменти та очікувані результати трансформації інституційного середовища розвитку роздрібної торгівлі в умовах структурних змін економіки

У контексті трансформації інституційного середовища розвитку роздрібної торгівлі доцільно виділити важливість удосконалення інституційної координації у сфері споживчого ринку та ринкової торговельної інфраструктури. Для підприємств роздрібної торгівлі, діяльність яких характеризується високою оборотністю товарних запасів, значною кількістю щоденних транзакцій і територіальною розгалуженістю торговельних об'єктів, особливо важливою є стабільність і передбачуваність регуляторного середовища. Гармонізація нормативно-правового забезпечення та спрощення регуляторних процедур дозволяють мінімізувати адміністративні бар'єри, зменшити транзакційні витрати та забезпечити безперервність торговельних процесів.

Іншим пріоритетним напрямом інституційних трансформацій роздрібної торгівлі потрібно розглядати підвищення ефективності державного регулювання галузі. Так, з огляду на чутливість галузі до змін купівельної спроможності населення та конкурентного тиску, важливого значення набувають селективні програми підтримки національних виробників і торговельних мереж, розвиток локальних постачальників та антимонопольне регулювання. Такі заходи сприяють збалансуванню структури товарообороту, зміцненню внутрішнього ринку та формуванню стабільного конкурентного середовища, у якому роздрібні підприємства можуть реалізовувати довгострокові стратегії розвитку.

Водночас інституційні зміни неможливі без активізації торговельного підприємництва та його адаптації до структурних зрушень економіки. Оскільки роздрібна торгівля функціонує в умовах постійної зміни споживчих переваг, сезонності попиту та високої динамічності асортименту, підтримка малого і середнього бізнесу, стимулювання інноваційної діяльності та розширення доступу до фінансових ресурсів є визначальними чинниками її стабільності та стійкості. Все це дозволяє торговельним підприємствам оперативно оновлювати товарні пропозиції,

впроваджувати нові формати обслуговування та забезпечувати гнучкість бізнес-моделей.

В умовах постійного підвищення рівня інноваційності та технологічності ринкового середовища пріоритетного значення набуває поглиблення цифрової трансформації роздрібної торгівлі. Зважаючи на поєднання офлайн- і онлайн-каналів продажу, необхідність швидкої обробки великих масивів даних щодо товарообігу та клієнтської поведінки, впровадження омніканальних моделей, цифрових платформ, *CRM*- та *ERP*-систем створює основу для підвищення ефективності управління торговельними процесами. Відтак цифровізація забезпечує прозорість операцій, оптимізацію логістичних процесів, точніше прогнозування попиту та підвищення якості торговельного обслуговування.

Також інституційні реформи мають стосуватися покращення адаптації роздрібної торгівлі до глобалізаційних процесів і інтеграції у світові ланцюги вартості. Для роздрібних підприємств, які значною мірою залежать від імпорتنих поставок, міжнародних брендів і коливань зовнішніх ринків, гармонізація стандартів торгівлі та розвиток експортно-імпоротної інфраструктури створюють нові можливості для масштабування бізнесу. Водночас це підвищує вимоги до якості управління, логістики та фінансової стійкості, що зумовлює необхідність комплексного поєднання інституційних і організаційно-економічних інструментів.

Загалом кожен із представлених напрямів враховує особливості роздрібної торгівлі як галузі з високою швидкістю обороту капіталу, залежністю від поведінки споживачів і підвищеною чутливістю до регуляторних та конкурентних змін. Їх системна реалізація формує основу для підвищення економічної стабільності та забезпечення довгострокового розвитку підприємств роздрібної торгівлі в умовах структурних трансформацій економіки.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.
Трансформація інституційного середовища є критично важливою для

стабільного розвитку роздрібної торгівлі, особливо в умовах структурних змін економіки. Інституційні реформи впливають на стратегічне планування розвитку внутрішнього ринку, підвищення ефективності державного регулювання, стимулювання інновацій і цифровізацію торговельних процесів. Все це зумовлює необхідність удосконалення інституційної координації, забезпечення передбачуваності регуляторного середовища та зменшення адміністративних бар'єрів для торговельних підприємств.

Примітно, що покращення якості державного регулювання сприяє збалансованості внутрішнього ринку та зростанню конкурентоспроможності українського ритейлу, а активізація підприємництва та підтримка малого і середнього бізнесу дозволяє оперативно адаптуватися до змін споживчого попиту, розширювати асортимент і впроваджувати нові формати обслуговування. Поряд з тим, цифровізація і технологічне оновлення стають ключовими факторами підвищення ефективності торговельних процесів, прогнозування попиту та оптимізації логістики. Також інституційна адаптація до глобалізації і інтеграції у світові ланцюги вартості відкриває нові можливості для масштабування бізнесу, підвищення інвестиційної привабливості та розширення доступу до зовнішніх ринків. При цьому виникає потреба в комплексному поєднанні регуляторних, організаційно-економічних та технологічних інструментів.

У підсумку комплексне і системне застосування інституційно-організаційного та функціонально-структурного інструментарію створює необхідні умови для стабільного, інноваційного та адаптивного розвитку роздрібної торгівлі в умовах зростання ринкових викликів і шоків.

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямі пов'язані з удосконаленням інституційних механізмів регулювання роздрібної торгівлі, причому основний акцент робитиметься на особливостях галузі та

на існуючих і перспективних економічних тенденціях як на глобальному, так і на національному рівні.

Література

1. Стадник В., Йохна В., Любка В. Методологія інституційного підходу в процесах формування інноваційно-орієнтованих соціально-економічних систем. *Scientific Collection "InterConf+"*. 2023. № 31. С. 35–53.
2. Соколова О. М. Аналіз інституційного забезпечення структурної трансформації економіки України. *Інтелект XXI*. 2021. № 5. С. 45–49.
3. Мельник І. М. Система інституційного забезпечення соціально-економічної модернізації сфери товарного обігу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 24. С. 5–12.
4. Райчева Л. І. Концептуальні положення структурної модернізації економічних систем: сутність та трактування. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2022. № 1(77). С. 16–23.
5. Васильців Т. Г., Лупак Р. Л. Стратегічні орієнтири політики імпортозаміщення в Україні: регіональні особливості та аспекти економічної безпеки. *Економіка України*. 2019. № 7–8(692-693). С. 16–32.
6. Лупак Р. Л. Державна політика управління безпекою розвитку внутрішнього ринку із застосуванням інструменту імпортозаміщення. *Економічний форум*. 2017. № 4. С. 20–29.
7. Мельнічук Л. В., Мартиненко М. О., Вінник І. В. Стратегічні напрями державного регулювання торговельної діяльності в Україні. *Економічний простір*. 2020. № 163. С. 46–50.
8. Лупак Р. Л. Розвиток підприємництва в умовах імпортонасичення внутрішнього ринку України. *Підприємництво і торгівля*. 2018. Вип. 22. С. 136–142.
9. Ilyash O., Lupak R., Dzhadan I., Kolishenko R. Assessing structural components of investment and innovation provision of economic security in the

basic types of economic activity. *Journal of Economy Culture and Society*. 2021. Issue 63. P. 17–37.

10. Борщевський В. В. Механізми детінізації послуг у сфері оптової та роздрібної торгівлі. *Регіональна економіка*. 2021. № 2(100). С. 178–185.

11. Zhuk A., Usoltsev I. Assessing the impact of multichannel sales integration on the efficiency and competitiveness of Ukrainian retail in the context of digital commerce. *Technology Audit and Production Reserves*. 2024. № 5. P. 16–22.

12. Наумова Т., Кирильєва Л. О., Лемешко Я. Трансформація ринку мережевого рітейлу України в умовах глобальних криз та війни. *Економіка та суспільство*. 2023. № 56. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3077>

13. Перегуда Ю. А. Економічний механізм цифрової трансформації рітейлу в Україні. *Академічні візії*. 2025. № 40. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/252>

14. Кирильєва Л., Поливана Л., Кащенко Н., Наумова Т., Акімова Н. Організаційні аспекти формування інформаційно-аналітичного сервісу управління підприємствами торгівлі в період цифровізації. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. № 3(50). P. 127–138.

15. Kniazieva T., Shevchenko A., Radchenko H., Komova O., Pankova L. The impact of transnationalization on the global consumer market. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2021. Vol. 7(5). P. 268–276.

References

1. Stadnyk, V. Yokhna, V. and Liubka, V. (2023), “Methodology of the institutional approach in the processes of formation of innovation-oriented socio-economic systems”, *Scientific Collection “InterConf+”*, vol. 31, pp. 35–53.

2. Sokolova, O.M. (2021), “Analysis of institutional support for structural transformation of the economy of Ukraine”, *Intelekt XXI*, vol. 5, pp. 45–49.

3. Melnyk, I.M. (2018), “System of institutional support of socio-economic modernization of the sphere of commodity circulation”, *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 24, pp. 5–12.

4. Raicheva, L.I. (2022), “Conceptual provisions of structural modernization of economic systems: essence and interpretation”, *Ekonomichnyi visnyk Dniprovskoi politekhniky*, vol. 1(77), pp. 16–23.

5. Vasylytsiv, T.H. and Lupak, R.L. (2019), “Strategic guidelines of import substitution policy in Ukraine: regional features and aspects of economic security”, *Ekonomika Ukrainy*, vol. 7–8(692–693), pp. 16–32.

6. Lupak, R.L. (2017), “State policy of managing the security of domestic market development using the import substitution instrument”, *Ekonomichnyi forum*, vol. 4, pp. 20–29.

7. Melnychuk, L.V. Martynenko, M.O. and Vinnyk, I.V. (2020), “Strategic directions of state regulation of trade activity in Ukraine”, *Ekonomichnyi prostir*, vol. 163, pp. 46–50.

8. Lupak, R.L. (2018), “Development of entrepreneurship in the conditions of import saturation of the domestic market of Ukraine”, *Pidpryemnytstvo i torhivlia*, vol. 22, pp. 136–142.

9. Ilyash, O. Lupak, R. Dzhadan, I. and Kolishenko, R. (2021), “Assessing structural components of investment and innovation provision of economic security in the basic types of economic activity”, *Journal of Economy Culture and Society*, vol. 63, pp. 17–37.

10. Borshchevskyi, V.V. (2021), “Mechanisms of de-shadowing services in the sphere of wholesale and retail trade”, *Rehionalna ekonomika*, vol. 2(100), pp. 178–185.

11. Zhuk, A. and Usoltsev, I. (2024), “Assessing the impact of multichannel sales integration on the efficiency and competitiveness of Ukrainian retail in the context of digital commerce”, *Technology Audit and Production Reserves*, vol. 5, pp. 16–22.

12. Naumova, T. Kyrylieva, L.O. and Lemeshko, Ya. (2023), “Transformation of the network retail market of Ukraine in the conditions of global crises and war”, *Ekonomika ta suspilstvo*, [Online], vol. 56, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3077> (Accessed 14 February 2026).

13. Perehuda, Yu.A. (2025), “Economic mechanism of digital transformation of retail in Ukraine”, *Akademichni vizii*, [Online], vol. 40, available at: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/252> (Accessed 20 February 2026).

14. Kyrylieva, L. Polyvana, L. Kashchena, N. Naumova, T. and Akimova, N. (2023), “Organizational aspects of forming an information and analytical service for managing trade enterprises in the period of digitalization”, *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, vol. 3(50), pp. 127–138.

15. Kniazieva, T. Shevchenko, A. Radchenko, H. Komova, O. and Pankova, L. (2021), “The impact of transnationalization on the global consumer market”, *Baltic Journal of Economic Studies*, vol. 7(5), pp. 268–276.

Отримано редакцією журналу / Received: 03.03.26

Прорецензовано / Revised: 13.03.26

Схвалено до друку / Accepted: 20.03.26